

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.I.20.975/2016/7. szám

A tanács tagjai: Böszörményiné dr. Kovács Katalin a tanács elnöke
. Kiss Gábor előadó bíró
. Csentericsné dr. Ágh Bíró Ágnes bíró

A felperes

A felperes képviselője: Dr. Koszta Sándor pártfogó ügyvéd

Az alperes

Az alperes képviselője: Dr. Kiss Andrea ügyvéd

A per tárgya: Gondozási szerződés módosítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: Felperes

A másodfokú bíróság és a jogerős határozat száma: Debreceni Törvényszék
1.Pf.21.728/2015/4.

Az elsőfokú bíróság és a határozat száma: Debreceni Járásbíróság
8.P.23.631/2014/23.

Rendelkező rész

A Kúria a Debreceni Törvényszék 1.Pf.21.728/2015/4. számú jogerős ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 60.000 (Hatvanezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, továbbá az államnak felhívásra 400.000 (Négyszázezer) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

A teljes egészében pervesztes felperes pártfogó ügyvédjének díja a felperes terhén marad.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Néhai H. J.-né, a felperes lánya, valamint az alperes házastársa volt. A felperes, az alperes és H. J.-né között 2006-ban szóbeli megállapodás jött létre, amely szerint a felperes a 10148. helyrajzi számú ingatlan 1/2 tulajdoni hányadának vételáraként kapott 4.000.000 forintot átadta az alperes és

- H. J.-né részére, akik vállalták, hogy az 1/2-1/2 tulajdoni hányadukban álló 13360/6. helyrajzi számú ingatlanukon felépítenek egy 35 m² területű összkomfortos különálló lakrészt, amelyben a felperes haláláig lakhat, továbbá vállalták, hogy a felperes betegsége esetén ápolják, és halála esetén illően eltemettetik.
- [2] A felperes 2006 júniusában költözött be az időközben felépített 35 m² területű lakrészbe. 2007-től havi 10.000 forintot fizetett meg az alperes és H. J.-né részére a rezsiköltségekhez történő hozzájárulás címén.
- [3] H. J.-né 2011. március 14-én elhunyt.
- [4] A 10148. helyrajzi számú ingatlan a néhai tulajdonában álló 1/2 tulajdoni hányadát 1/3-1/3-1/3 arányban gyermekei, H. K. R., H. E. és ifj. H. J. örökölték az alperes özvegyi jogával terheltén.
- [5] A felperes 2012. május 22-én a B. Idősek Otthonába költözött.
- [6] A 10148 helyrajzi számú ingatlanon kialakított önálló lakrész rezsiköltség nélkül számított havi használatának az értéke 15.000 forint, a felperes által használt lakrészre eső rezsiköltség értéke 20.000 forint. A felperes, valamint az alperes és H. J.-né között létrejött szóbeli megállapodásban vállalt gondozási szolgáltatás havi ellenértéke 25.000 forint.
- [7] A gondozási szerződés alapján a felperes részére tényleges gondozási, ápolási szolgáltatás nyújtására nem került sor. A felperes egészségi állapota folytán korábban és jelenleg sem szorul gondozásra, ápolásra.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [8] A felperes keresetében elsődlegesen 4.000.000 forint megfizetésére kérte kötelezni az alperest, jogalap nélküli gazdagodás, illetőleg a gondozási szerződés megszüntetése címén. Másodlagos kereseti kérelmével kérte, hogy a bíróság az alperest havi 56.650 forint életjáradék megfizetésére kötelezze.
- [9] Arra hivatkozott, hogy a létrejött megállapodás alapján az alperes a részére szolgáltatást nem nyújtott, sem ő, sem a lánya, H. J.-né őt nem gondozta.
- [10] Az alperes ellenkérelmében a felperes keresetének az elutasítását kérte.
- [11] Álláspontja szerint a felperes a gondozási szerződésből eredő követelését legfeljebb fele részben érvényesítheti vele szemben. Előadta továbbá, hogy az ingatlanban a felperes lakhatására kialakított lakrészbe a felperes bármikor visszaköltözhet, őt szükség esetén támogatja.

Az első- és másodfokú ítélet

- [12] Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes, valamint az alperes és néhai H. J.-né között 2006-ban létrejött, a felperes gondozására irányuló szerződést akként módosította, hogy azt életjáradéki szerződéssé alakította át. Ennek keretében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 2015. november 15-től minden hónap 15. napjáig havi 25.000 forint életjáradékot.
- [13] Megállapította, hogy a felperes az ingatlana eladásából származó 4.000.000 forint vételárrészt nem ingyenesen adta oda az alperesnek és a leányának, H. J.-nének, hanem azzal a kötelezettséggel, hogy a részére alakítsanak ki egy lakrészt a saját ingatlanukban, és ott a lakhatását élete végéig biztosítsák, betegsége esetén gondozzák, halála esetén eltemettetésén gondoskodjanak. Utalt arra is, hogy a felek között létrejött visszerthes szerződés egy, a törvényben nem szabályozott atipikus gondozási szerződés, amely szóban is megköthető.
- [14] Okfejtése szerint a felperes alappal jogalap nélküli gazdagodás címén igényt nem érvényesíthetett, mert a felek között gondozási szerződés jött létre, és annak a keretében ellenszolgáltatásként került sor a perbeli összegnek az átadására, ezért a felperes igénye a szerződéses jogviszony keretei között bírálható el. Rámutatott, hogy a gondozási szerződésre az általános szabályok az irányadóak, a felek közötti kapcsolat megromlása esetén a tartási szerződésre irányadó jogszabályi rendelkezések,

valamint a bírói gyakorlat figyelembevételével a szerződés módosításának nincs jogi akadálya. Érvelése szerint a létrejött gondozási szerződés tartós jogviszonyt létesített a felek között. A felek közötti jó viszony H. J.-né halálát követően romlott meg, a szerződéskötést követően tehát lényeges változás következett be. Miután a felperes nem tartott igényt a természetbeni gondozásra és a lakhatásra, ezért az alperes nem teljesíti huzamos idő óta a szerződésben vállalt kötelezettségeit, ezért a szerződésnek a módosítás nélküli fenntartása a felperes érdekeit súlyosan sértené. A felek között létrejött megállapodás a jogosult elköltözésével a célját nem tölti be, a felperes ugyanakkor arra nem kötelezhető, hogy az alpereshez visszaköltözzön és elfogadja a számára felajánlott gondozást.

- [15] A felek nyilatkozatai, illetőleg a kihallgatott tanúk vallomása alapján arra a következtetésre jutott, hogy a felperesnek a 10148. helyrajzi számú ingatlanból történt elköltözésére nem az alperes felróható magatartása miatt került sor, annak elsődlegesen az volt az oka, hogy H. J.-né halálát követően nem kívánt tovább az ingatlanban lakni. Utalt rá, hogy a meghallgatott tanúk akként nyilatkoztak, hogy a felperes szerintük visszaköltözhetne, az alperes ingatlanába, ott lakhatása megfelelő körülmények között biztosított lenne.
- [16] Mindezekre tekintettel a szerződés megszüntetésére irányuló kérelmet nem találta megalapozottnak, figyelemmel arra is, hogy a felperes elköltözésével a szolgáltatások elfogadását megtagadta, ugyanakkor álláspontja szerint a szerződés életjáradéki szerződésre módosításával be tudja tölteni eredeti célját.
- [17] Az elsőfokú bíróság a felek egyező nyilatkozata alapján állapította meg a felperes által használt lakrész havi használatának ellenértékét, rezsiköltségének átlagos összegét, valamint a szerződésben vállalt gondozási szolgáltatás ellenértékét. Hivatkozott arra is, hogy a bírói gyakorlat szerint a járadék összege nem lehet kevesebb, mint amit a jogosult háztartáson belüli tartásának értéke ténylegesen kitett, még abban az esetben is, ha ő volt az, aki megghiúsította a szerződésszerű teljesítést. Ebben az esetben a tartási és gondozási szerződés részbeni módosítása keretében a kötelezett csak olyan összegű járadék fizetésére kötelezhető, amely arányban áll a saját háztartáson belül nyújtani vállalt gondozás és ápolás értékével.
- [18] Kiemelte, hogy a szerződésben vállalt szolgáltatás bizalmi jellegére tekintettel a kötelezett halála esetén a vállalt szolgáltatás, a gondozási kötelezettség nem száll át az örököseire, több kötelezett esetén az egyik kötelezett halála folytán a vállalt szolgáltatás teljesítésének a kötelezettsége az a túlélő kötelezettet terheli teljes egészében. Eerre tekintettel a felperes mint jogosult, illetőleg az alperes és H. J.-né mint kötelezett között létrejött gondozási szerződés alapján a felperes lakhatásának biztosítására szükség esetén gondozására vonatkozó kötelezettség H. J.-né halálát követően az alperest terhelte.
- [19] Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a szerződés módosítása, a szerződés életjáradéki szerződéssé történő átalakítása folytán sem vonhatók a kötelezettek körébe H. J.-né örökösei. Az elsőfokú bíróság az alperes vagyoni helyzetével kapcsolatban beszerzett adatokkal összefüggésben megállapította, hogy az alperes anyagi helyzete lehetővé teszi az ítéletben meghatározott életjáradék teljesítését, arra is figyelemmel, hogy az alperesnek lehetősége van a felperes lakhatásának biztosítása céljából épített lakrész bérleti szerződés útján történő hasznosítására is. Figyelembe vette továbbá, hogy a felperes nyilatkozata szerint ápolásra jelenleg nem szorul, lakóhelyeül az idősök otthona szolgál, ahol részben maga gondoskodik ruházata tisztán tartásáról, és az általa használt szobarészt maga takarítja, önállóan vásárol. Az elsőfokú bíróság utalt arra is, hogy a felperes egészségi állapotának romlása esetén lehetőség van a körülmények megváltozására tekintettel a megállapított életjáradék összegének módosítására, felemelésére.
- [20] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [21] A másodfokú bíróság osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját abban, hogy a felek között nem tartási, hanem gondozási szerződés jött létre. Ezért a felperes követelést jogalap nélküli gazdagodás címén nem érvényesíthet. Utalt rá: a perben kihallgatott tanúk vallomásaiból megállapítható volt,

hogyan az alperes és a házastársa a gondozási szerződésben vállalt kötelezettségeiknek eleget tettek, a felperes számára az ingatlanukon a lakrészt felépítették, és őt a szükséges mértékben támogatták. Szintén bizonyítottak tekintette, hogy a felperes az alperes ingatlanából azért költözött el, mert a lánya halálát követően már nem szeretett ott lakni.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [22] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amely annak hatályon kívül helyezésére és a keresetnek helyt adó határozat meghozatalára irányult.
- [23] Arra hivatkozott, hogy a felek között nem gondozási, hanem tartási-gondozási szerződés jött létre, az alperes az abban foglalt kötelezettségének nem tett eleget, az ő elköltözéséhez - szemben a jogerős ítéletben foglaltakkal - az alperes magatartása közrehatott, őt a perbeli lakrészből elűldözte. Hivatkozott arra is, hogy a megállapodás életjáradéki szerződéssé való átváltoztatása számára súlyos anyagi érdeksérelmet okoz. Kifogásolta, hogy nem nyert megállapítást, hogy a felperesnek a másodfokú eljárásban megítélt perköltség milyen összegekből áll össze.
- [24] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme - tartalma szerint - a jogerős ítélet hatályában történő fenntartását célozta.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [25] A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint megalapozatlan.
- [26] A Kúria rámutat: a perben az nem volt vitás, hogy a felek között olyan tartalmú megállapodás jött létre, amely szerint a felperes 4.000.000 forintot az alperesnek és az időközben elhunyt leányának átad, azok pedig annak fejében az ingatlanukon egy önálló lakrészt alakítanak ki, ahol a felperes lakhatását biztosítják, és őt - igénytől függően - gondozzák, halála esetén eltemettetik. A jogvita tárgyát az képezte, hogy a megállapodás kiterjed-e a felperes tartására, vagyis a természetbeni szolgáltatások mellett arra, hogy a lakhatásával, étkezésével, egészségügyi szükségletei kielégítésével összefüggő költségekhez is hozzájárulnak, vagy azokat teljes egészében ő viseli. A perben a felperest terhelte annak a bizonyítása, hogy a megállapodás nemcsak a gondozásra, hanem a tartására is kiterjed. A Kúria álláspontja szerint ennek a bizonyítási kötelezettségének a felperes nem tett eleget. Az elsőfokú bíróság széleskörű tanúbizonyítást folytatott le, a kihallgatott tanúk egyike sem támasztotta alá a felperes tényelődásait. Ezért az ügyben eljáró bíróságok nem vontak le a Pp. 206.§ (1) bekezdésébe ütköző módon okszerűtlen következtetést, amikor azt állapították meg, hogy a felek között atipikus, a törvényben nem szabályozott gondozási szerződés jött létre.
- [27] Az első- és a másodfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy gondozási szerződés esetén a felek jogviszonyára, így a felek közötti kapcsolat megromlása esetén a tartási szerződésre irányadó szabályok az alkalmazandóak (BH 2002.399.), a szerződés módosításának a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 589.§ (1) és (2) bekezdésében foglaltak alkalmazásával nem volt jogi akadálya.
- [28] A gondozási szerződés teljesítése bizalmi viszonyt feltételez a gondozó és a gondozott között, ha ez a viszony megromlik, akkor a gondozott nem köteles a teljesítés elfogadására. Ez a tény azonban önmagában nem ad alapot a szerződés megszüntetésére. A teljesítés lehetetlenné válása esetén a gondozási kötelezettség járadékká változtatható át, ha a kötelezett arra nem adott okot, de a felek közötti jogviszony megromlása folytán a jogosult a gondozás elől elzárkózik (BH 1995.712., BH 2002.399.).
- [29] Az eljárás során a felperes csak állította, hogy a viszony megromlására az alperes magatartása adott okot, ezt az állítását a perben kihallgatott tanúk nem igazolták, az sem nyert bizonyítást, hogy a felperes elköltözését az alperes magatartása indokolta.
- [30] A Kúria egyetértett a jogerős ítéletben foglaltakkal abban is, hogy az adott tényállás mellett nem

volt akadálya a szerződés életjáradéki szerződéssé történő átalakításának, a szerződés célja mindkét fél érdekének figyelembevételével megvalósítható.

- [31] Azösszagszerűség megállapításánál az első- és másodfokú bíróság helyesen vette figyelembe, hogy a teljesítés megghiúsulása nem az alperes felróható magatartásával függött össze, továbbá kellőképpen értékelte a felek személyi körülményeit, a felperes szükségleteit (BH 1978.335.), így a megállapított járadék összege megfelelően arányban áll az eredetileg vállalt gondozás értékével.
- [32] A Kúria utal rá, hogy a felperes a felülvizsgálati kérelmében sérelmezte azt is, hogy a jogerős ítéletből nem állapítható meg az őt terhelő perköltség számításának a módja. Ezzel kapcsolatban azonban nem jelölte meg sem azt a jogszabályhelyet, amelyet szerinte a másodfokú bíróság a perköltség meghatározásánál megsértett és annak sem adta indokát, hogy miben áll a jogsértés, ezért a Kúria az ezzel kapcsolatos előadását a felülvizsgálati kérelem érdemi elbírálásánál figyelmen kívül hagyta, a Pp. 272.§ (2) bekezdése alapján.
- [33] A kifejtettek alapján a Kúria a Pp. 275.§ (3) bekezdése szerint a nem jogszabálysértő jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [34] A felperes pervesztes lett, ezért a Pp. 270.§ (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 78.§ (1) bekezdése, valamint a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) és (5) bekezdése alapján köteles az alperes felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére, amely a jogi képviselő munkadíjából áll.
- [35] A felperest képviselő párfogó ügyvéd díja a Pp. 270.§ (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 87.§ (2) bekezdése alapján teljes egészében a felperes terhére esik. A pártfogó ügyvéd díjának megállapításáról és kiutalásáról az 2007. évi CLI. törvénnyel módosított 2003. évi LXXX. törvény 62.§-a szerint a Jogi Segítségnyújtó Szolgálat határoz az elsőfokú bíróság értesítését követően.
- [36] A pervesztes felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdése alapján köteles az államnak megfizetni.
- [37] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274.§ (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2017. március 8.

Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Kiss Gábor s.k. előadó bíró, Dr. Csentericsné dr. Ágh Bíró Ágnes s.k. bíró